

BOEKAANKONDIGINGEN.

N. VAN DER WALLE, *Over de aanwezigheid van Vitaminen in Urine*. Academisch Proefschrift. Amsterdam, 1922. Druk van M. J. PORTIELJE.

Zoolang de aard en de werking der vitaminen voor ons verborgen zijn, moeten wij ons met bevindingen van oogenschijnlijk ondergeschikt belang tevreden stellen. Welk is hun lot? Gaan zij in het dierlijk lichaam te gronde of worden zij, na hun taak te hebben volbracht, langs een of ander orgaan verwijderd, bijvoorbeeld door de nieren? Ziedaar de vraag, waarop de schrijver van dit proefschrift gepoogd heeft een antwoord te geven.

De schrijver heeft zich bepaald tot de antineuritische en anti-scorbutische vitaminen, om de alleszins aannemelijke reden, dat het onderzoek daarover reeds omvangrijk genoeg beloofde te worden, en bovendien het tijdroovend en niet eenvoudig histologisch onderzoek ter bevestiging van de klinische waarnemingen niet mocht worden verzuimd. Doch ook zonder deze klemmende redenen ware de vraag gewettigd of het wel de moeite zou beloond hebben het vitamine A in studie te nemen, immers van dit in vet oplosbare vitamine is niet te verwachten, dat het in aantoonbare hoeveelheden in de urine zal overgaan. Het onderzoek vereischte veel omzichtigheid, om de voetangels en klemmen te vermijden, die op dit gebied verborgen liggen, zooals o.a. EIJKMAN en VAN HOOGENHUIJZE hebben geleerd door hun waarneming, dat eenvoudige, ook in de urine aanwezige, anorganische verbindingen een, zij het ook voorbijgaande, geneeskrachtige werking op de proefondervindelijke duiven-polyneuritis uitoefenen. Zelfs van water heeft THEILER een gunstige werking gezien. En daar nu urine een zeer samengestelde oplossing is van tal van verbindingen, is het zaak met een mogelijken invloed van een of meer opgeloste stoffen rekening te houden.

Dat de schrijver van versche en van voorzichtig ingedampte urine een geneeskrachtige werking heeft gezien, welke met koolgeschudde urine miste, kon dus kwalijk als bewijs voor de aanwezigheid van vitaminen in de urine gelden. Meer bewijskracht heeft het feit, dat in urine gekweekte gist antineuritisch werkzaam is, de urine van een aan vitaminen gebreklijgenden hond daarentegen niet meer. Ter grootere zekerheid heeft de schrijver ook hoenders gebezigd, op welker kunstmatig opgewekte polyneuritis de door EIJKMAN bedoelde niet-specifieke middelen als NaCl en KCl geen invloed hebben. Bij polyneuritische kippen werkten zoowel versche en ingedampte, als met urine behandelde kool gunstig. Deze waarnemingen maken de aanwezigheid van antineuritische vitaminen in de urine zeer waarschijnlijk.

Met gelijke zorgvuldigheid heeft de schrijver in urine naar vitamine C gezocht. De uitslag was negatief, hetgeen van deze, in vergelijking met andere vitaminen zeer labiele stof reeds bij voorbaat te verwachten was.

Evenals andere onderzoekers heeft VAN DER WALLE de ondervinding opgedaan, dat de cavia, het proefdier bij uitnemendheid voor de studie van de scheurbuik, den onderzoeker parten kan spelen, door reeds te sterven, voordat kenmerkende verschijnselen tijd hebben gehad zich te openbaren.

Van de cavia's is de klinische diagnose door het histologische onderzoek der ribben ondersteund. Wel is onderwijl uit een studie van miss TOZER gebleken, dat enkele der voor scheurbuik kenmerkend gehouden veranderingen in het beenweefsel ook door gebrek aan vitamine A kunnen worden veroorzaakt, doch men mag niettemin uit de beschrijving der gevallen wel afleiden, dat de schrijver bij zijn proefdieren wel degelijk met cavia-scheurbuik te doen heeft gehad. Deze bevinding is wel geen strikt bewijs voor de afwezigheid van vitamine C in urine, doch het blijkt toch wel, dat de hoeveelheid in alle geval niet anders dan zeer gering is geweest.

De illustraties van het werk, n.l. afbeeldingen van een polyneuritisch hoen vóór en ná de behandeling met urine, benevens eenige krommen van het gewicht der proefdieren, zijn goed en maken de bevindingen aanschouwelijk. Doch de minder fraaie half-schematische teekening van de doorsnede der rib is niet geheel in den haak. Wat volgens de aanwijzing een fractuur moet voorstellen, lijkt meer op bloedvatkanalen, terwijl daarentegen de schets van een normale rib een onregelmatigheid in de schors vertoont, die men voor een breuk zou mogen aanzien.

Aangezien een dissertatie nog wel iets anders is dan een gewoon wetenschappelijk opstel, mag ref. zich wel de opmerking veroorlooven, dat afgezien van het gebruik van aan het Nederlandsch vreemde composita, als genezingsduur, proevenreeks, begingewicht, vitaminerijk, en van den niet met de Latijnsche afkomst strookende uitgang in het meervoud van vitamine, het geschrift, wat taal en stijl betreft, zich van menig soortgelijk werk gunstig onderscheidt.

VAN LEERSUM.

Dr. P. SCHRUMPF, *Herzkrankheiten*. Ein kurzes Lehrbuch für Studierende und Aerzte. Mit 40 Abbildungen. Leipzig, 1922. Verslag von GEORG THIEME. 194 bladzijden, prijs f 2.50.

Er bestaan reeds zóóveel goede leerboeken over hartziekten, dat de vraag gewettigd is, in hoeverre een nieuw, kort leerboek voor studenten en voor dokters in een lang gevoelde behoefte voorziet. Vooral als zulks een Duitsch leerboekje is, in welke taal immers al verschillende uitstekende uitvoerige handboeken en beknopte handleidingen zijn verschenen. SCHRUMPF geloof, dat zijn „op verzoek van den uitgever” verschenen geschrift, mede door de oorspronkelijkheid der gedachten en de aan eigen ervaring getoetste raadgevingen, het aantal nuttige boeken nog met één vermeerderen mag.

Veel nieuws staat er niet in dit geschrift, waarvan de inhoud in menig opzicht van onze opvattingen verschilt. Het meest uit-